

AYTƏN MÜSEYİBLİ

Atatürk liseyi

Əhməd Rəcəbli, küç 75

Doktorant

TÜRK DİLLƏRİNDƏ XÜSUSİLƏŞMƏ ŞƏRAİTİ VƏ ONU YARADAN SƏBƏBLƏR

Açar sözlər: *xüsusiləşmə şəraiti, təyinin xüsusiləşməsi, tamamlığı xüsusiləşməsi, zərfliyin xüsusiləşməsi, dəqiqləşdirici xüsusiləşmə.*

Ключевые слова: *условие специализации, специализация определения, специализация полноты, специализация наречия, уточняющая специализация.*

Keywords: *condition of specialization, specialization of definition, specialization of completeness, specialization of adverb, specifying specialization*

Cümləni təşkil edən üzvlərin bir qismi semantik birlik, intonasiya və fasilə (durğu) etibarı ilə cümlənin başqa üzvlərindən ayrılır, ayrılma nəticəsində mühüm bir sintaktik hadisə yaranır. Bu hadisəyə xüsusiləşmə deyilir. Məsələn: *Küsmüş uşaqlar kimi başını aşağı salıb, kirmiş dururdu.* (Mir Cəlal), *Onlar mehriban ailə kimi danışır.* (Mir Cəlal), *Gecə olmasına baxmayaraq, ətraf aydınlıq idi.* (danışığıdan), *Həm şikayətçiyə, o cümlədən bəyə baxırdı.* (Mir Cəlal)

Birinci nümunədə *küsmüş uşaqlar kimi*, ikincisində *mehriban ailə kimi*, üçüncüsündə *gecə olmasına baxmayaraq*, sonrakında *o cümlədən bəyə baxırdı* söz və ifadələri xüsusi intonasiya ilə söylənilir və cümlənin digər üzvlərindən, demək olar ki, müəyyən fasilə ilə ayrılır. Belə ayrılma xüsusiləşmə əmələ gətirir.

Və yaxud, Türkiyə türkcəsində Heç kimse bakmayacak, öz z e l l i k e de çocuklar. “Özellikle” xüsusiləşməsi Azərbaycan dilindəki, “xüsusən”, “ələlxusus” xüsusiləşmiş formalarla mənə yaxınlığındadır. Türk dilində olan bu xüsusiləşmə forması artıq müasir Azərbaycan dilində də istifadə olunmaqdadır. Türkiyə türkcəsində digər nümunələrə diqqət edək: *Hatta dudaklarının kenarında, sarı bıyıklarının hemen alt tarafında, kendinden emin bir tebessümün belirdiğini görür gibiydim.* (Sabahattin Ali), *Arkadaşlarının anlattığına göre, o oldum olası böyle yaşamaktaydı.* (Sabahattin Ali) və s.

Türkcədən kursivdə verilmiş iki nümunədə də xüsusiləşən üzvlərdə digər üzvlərdən ayrılma baş vermişdir.

“Xüsusiləşmə” termini Türkiyə türkcəsində “Açıqlayıcı koşuntu” terminoloji ifadəsi ilə işlənilir. R.Rüstəmovun nöqtəyi-nəzərinə, xüsusiləşmədə əsas meyar cümlə üzvlərinin məzmunca, budaq cümləyə uyğun olmasıdır. Feli sifər, feili bağlama və məsdər tərkibləri cümlənin xüsusiləşmiş üzvləri hesab olunurlar və bu tərkiblərlə ifadə olunurlar. Məsələn: Olaydan sonra, olay şahidlərinin verdiyi bilgiyə görə Orhanı gözleri kapalı, elleri kelepçeli olduğu halde, arabaya bindirdilər. (Bir hatıra defterindən)” (1, s.92-93 (202 səh.))

Bununla belə, rus dilində “obosoblenie”, ingilisdə “separation”, türk dilində “ayrımçılıq mənasına müvafiqdir. Dilimizdə isə xüsusiləşmə “konkretləşdirmə” semantikasına daha yaxındır. “Ayırmaq”, “izolyasiya etmək” semantikasi xüsusiləşmənin qrammatik kateqoriya kimi məzmununa ən yaxındır.

”Azərbaycan dilində xüsusiləşmə mövzusunda namizədlik dissertasiyası yazmış Ə.Abdullayevin fikrincə, “cümlənin xüsusiləşmiş üzvlərinin əksəriyyətində bir xüsusiyyət nəzərə çarpır ki, bu da onların məzmunca ya budaq cümləyə yaxınlaşması, ya da tamamilə uyğun gəlməsindən ibarətdir. Eyni məzmunu həm budaq cümlə ilə, həm də xüsusiləşmiş üzvlə ifadə etmək olur” (2, s.239 (443 səh.)

Ə.Abdullayev cümlənin mühüm əlamətlərindən birinin nisbi bitkinlik olduğunu göstərir. Bu xüsusiyyət, necə deyərlər, fikir mübadiləsini, kommunikasiyanı təmin etməkdən ötrü kifayətdir. “Bu məqsədlə danışan və dinləyən bir sözlə də kifayətlənə bilər. Bu şərtlə ki, orada eyni zamanda predikativlik və bitmə intonasiyası olsun.Cümləni intonasiyasız düşünmək qeyri-mümkündür. Müvafiq intonasiyadan təcrid olunmuş heç bir cümlə həqiqi, canlı deyildir, sadəcə olaraq sözlərin birləşməsidir” (3, s.76 (415 səh.)

Xüsusiləşmənin işləndiyi cümlələrdə də intonasiyanın rolu əvəzsisdir. Belə ki, cümlənin semantikasi intonasiya sayəsində qazanılır. İntonasiyanın tərkib hissələrindən olan avaz və vurğu cümlələri təşkil edir.

Polipredikativlik xüsusiləşmənin işləndiyi cümlələrin də əsas xüsusiyyətlərindəndir. Belə cümlələrdə hər hansı bir reallığın ifadəsi barədə informasiya verilir. Bu məlumatı isə şəxs, zaman və modallıq kateqoriyaları yerinə yetirir. Həmin kateqoriyalar vasitəsilə söylənilənin reallığa münasibəti təzahür olunur.

Xüsusiləşmə şəraiti, onun mövcud şərtləri, əmələ gəlmə səbəbləri haqqında hər bir dilin sintaksisindən bəhs olunan tədqiqatlarda danışılıb. A.M.Peşkovski intonasiya vasitəsilə xüsusiləşən tərkiblərə xüsusi diqqət yetirmişdir. Bunun üçün aşağıdakıları göstərir: 1) iki əlaqədə olmayan qarşılıqlı münasibət, 2) söz sırası; 3) xüsusiləşmiş qrupların həcmi (4, c.419-429 (511 c.)

M.Peşkovskinin xüsusiləşmə ilə əlaqədar ilk gördüyü işlər:

1.Xüsusiləşməyə tərif vermiş, tərifdə onun ikinci dərəcəli üzv olduğu qeyd edilmişdir.

2.Xüsusiləşmənin söz vurğusu və intonasiya ilə sıx əlaqədə olduğu ön plana çəkilmişdir.

3.Qeyd edilmişdir ki, xüsusiləşmə yarım predikativ (polipredikativ) vahiddir və buna görə də o, budaq cümlələrə bərabər (yanaşı) tutulmalıdır.

4.Xüsusiləşmənin bir sıra hallarda ümumi, eləcə də fakültativ xarakter daşıya bildiyi diqqətə çatdırılmışdır. (5, s.196 (2008 səh.)

A.Q.Rudnev xüsusiləşmə şəraitini başqa xüsusiyyətə əsasən qruplaşdırır: aydınlaşdırıcılıq, dəqiqləşdiricilik, konkretləşdiricilik. Bu xüsusiyyətlər daxilində xüsusiləşmiş üzvlərlə yanaşı, digər cümlə üzvlərinin də mənası açılır. Bundan əlavə, digər cümlə üzvlərinin də mənası, emosional mahiyyəti güclənir. Bu kontekstdə iki

sintaktik funksiya- səbəb-nəticə və semantik funksiya göstərilir. Xüsusiləşmənin tələffüzlə əlaqədə olduğu qeyd edilir və onun aşağıdakı funksiyaları qeyd olunur: a) inversiya, b) pauza (fasilə), c) informasiya, ç) aksentləşmə, məntiqi vurğu, d) tələffüz tempi **(6, c.20-23 (196 c.))**

İ.P.Çirkina xüsusiləşmə şəraitini dildaxili bir sıra momentlərlə, məqam və şərtlərlə əlaqələndirir. Bunlar aşağıdakılardır: xüsusiləşən intonasiya, söz sırası, xüsusiləşən qrupun həcmi, pozisiya distansiyası (məsafəsi), xüsusiləşmiş başqa üzvlərlə eynicinsli sıra. **(7., 4.5, c.19 (159 c.))**

Xüsusiləşmə problemi, ümumiyyətlə, türk dillərində az öyrənilmiş sahələrdəndir. Xüsusiləşmənin əlaqədə olduğu sahələrdən biri də punktsiyadır. Bu əlaqə həmişə türk dillərinin qrammatik quruluşunda xüsusi durğu işarələri sisteminin inkişaf səviyyəsi ilə bağlıdır. Məlumdur ki, durğu işarələri indiki türk dillərinin hamısında istifadə olunur, bu, yeni hadisə deyil. Durğu işarələrindən danışılan əsərlərdə *baxmayaraq, halda, əlaqədar olaraq, yanaşı olaraq, fərqli olaraq* tipli sözlərlə bitən xüsusiləşmələrdə həmin sözlərdən sonra mütləq vergüldən istifadə göstərilir. Xüsusiləşmələr cümlə üzvlərindən şifahi nitqdə xüsusi intonasiya və fasilə ilə ayrılır. Yazıda isə bu məqsədlə uyğun durğu işarələrindən (vergüldən) istifadə edilir. Məs.: *Yaşının çox olmasına baxmayaraq*, Usta Ramazan yenə də neft buruqlarında çalışırdı. (M.Hüseyn) **(8, s.21,22 (s.4- 63))**

“Azərbaycan dilinin durğu işarələri sistemi” (2020) kitabında daha sonra oxuyuruq: “Cümlənin xüsusiləşmiş üzvləri cümlənin qalan üzvlərindən vergüllə ayrılır. Tamamlıq və zərflilər xüsusiləşmə: Başqa, savayı qeyri, əlavə sözlərdən biri ilə idarə olunan isim və ismi birləşmələrdən sonra: Bu yerlərdə indi uçuq evlərdən başqa, heç nə görünmürdü, Səndən savayı, mənə mane olan yöxdür; Dəmirov iti nəzərlərlə otaqdakıları nəzərdən keçirdi və həmişəki yığıncaqlardan fərqli olaraq, öxü birinci danışmağa başladı. Feli bağlamaların xüsusiləşdiyi mövqedə qoyulan vergülün feili bağlama ilə bilavasitə əlaqəsi yöxdür, həmin vergül xüsusiləşməyə görə işlənilir. Məs.: İsti olmasına baxmayaraq, hava da sərinlik var idi. Cümlə üzvlərini xüsusiləşdirən xüsusən, ələlxüsus, xüsusilə,, hətta, özü də, o cümlədən sözlərdən əvvəl vergül işlənilir. Məs.: Hər bir buraxılışdan üç-dörd nəfərin elmi işinin işdə saxlanması bizim bütün işlərimizə, o cümlədən gələcək təcrübə işlərimizin özünə də, çox böyük fayda verə biləcəkdir. **(8, s.33-34)**

Türk dillərində xüsusiləşmə haqqında ilk dəfə N.K.Dmitriyev yazmışdır. O, xüsusiləşmənin mühüm bir şərti, şəraiti kimi cümlədə adəti üzrə söz sırasının dəyişməsinə əsas götürmüşdür. N.K.Dmitriyev bu xüsusda yazır: “*Cümlə üzvlərinin xüsusiləşməsi cümlədə söz sırasının pozulması faktının intonasiya ilə əlaqəsinə bərabər (yanaşı olaraq) tutulur*” **(9, c.253 (276 c.))**

K.Z.Axmerov başqırd dilinə aid öz məqaləsində cümlə üzvlərinin xüsusiləşməsinin digər səbəblərini və şəraitini göstərir: 1) ikinci dərəcəli üzvlər ona görə xüsusiləşir ki, mənə vəzifəsinə və roluna görə xəbərə yaxındır, 2) ikinci dərəcəli üzvlər o səbəbdən xüsusiləşir ki, onlar müstəqil mənəni əhatə edir və genişlənilir,

budaq cümlələrə tələffüzçə yaxınlaşır, 3) çoxsayda ikinci dərəcəli üzvlər xüsusiləşir **(10, c.27-28 (c.26-32))**

M.Davletov sadə cümlənin mürəkkəbləşməsi struktur tipini araşdıraraq (qaraqalpaq dili üzrə) hesab edir ki, cümlə üzvlərinin xüsusiləşməsi həmişə bir sıra amillərlə şərtlənir: 1) cümlə üzvlərinin böyük əksəriyyəti xüsusiləşir, burada əlavə mənə müəyyən rol oynayır, yəni öndə gedən söz bu zaman aydınlaşır, konkretləşir, 2) cümlə üzvlərinin xüsusiləşməsi nə vaxtsa danışılan sözü digər sözdən ayırır, 3) cümlə üzvlərinin xüsusiləşməsi predikativ, yarıpredikativ xarakter daşdığı üçün tərkibi genişlənir, 4) cümlə üzvlərinin xüsusiləşməsi mənaca tutuşdurulur və müqayisə edilir, 5) xüsusiləşmiş konstruksiyaaların (feili ifadələrin) yarammasına köməkçi sözlər də iştirak edir, 6) cümlə üzvlərinin sırası adətən dəyişir, inversiya yaranır. **(11, 326 c.)**

Q.A.Abduraxmanov özbək dilində xüsusiləşmə səbəbinin, şəraitinin yaranmasını bir sıra amillərlə əlaqələndirir: 1) söz sırası, 2) xüsusiləşmiş üzvlərin genişlənməsi, 3) əvvəlcə gələn cümlə üzvünün dəqiqləşməsi, 4) xüsusiləşən söz və digər üzvlərin ayrılaraq mənaca güclənməsi. Q.Abduraxmanov yazır ki, “*özbək dilində xüsusiləşmə hansı nitq hissəsi ilə ifadə olunursa, onu dəqiqləşdirir, bu, dəqiqləşdirici söz hesab edilir*” **(12, c.52 (54 c.))**

X.Xismatullin ikinci dərəcəli üzvlərin xüsusiləşmə prosesini yaradan şəraiti təkbətək izləyir. Xüsusiləşmə üçün əsas şəraitin inversiya hadisəsi olduğunu müəyyənləşdirir, tamamlığın xüsusiləşməsində b a ş k a, a s t ı n d a sözlərin və eləcə də distant vəziyyətin olduğunu qeyd edir **(13, № 2, B.31-37)**

M.Qarifullin tatar dilinin materialları əsasında yazmış olduğu məqaləsində təyinin xüsusiləşməsi məsələsini təhlil edir. Onun fikrincə, bütün cümlə üzvlərinin xüsusiləşən vəziyyətinə rast gəlmək olur. Təyin az xüsusiləşir. Müəllif xüsusiləşməni yaradan səbəblərdən biri kimi inversiya hadisəsini göstərir **(14, № 5, B.70-72)**

Tatar dilinin akademik qrammatikasının əsas müəlliflərindən olan M.Z.Zakiyev yazır ki, “*xüsusiləşmə hadisəsinin sistemli müşahidə etməyimiz göstərir ki, hər cümlə üzvü üçün ənənəvi olaraq, xüsusiləşmənin məhz özünəxas olan ümdə əlamətlərini təyin etmək lazımdır*” **(15, c.316 (576 c.))**

M.Zakiyev yazır ki, təyin və vasitəli tamamlıqların xüsusiləşməsində inversiya mühüm yer tutur. Yəni bu ikinci dərəcəli üzvlər söz sırasının dəyişməsi yolu ilə baş verir. **(15, s.316-318)**

M.Zakiyevin fikrincə, intonasiya yer zərfliyi istisna olmaqla digər növ zərfləri ayırır, xüsusiləşmə hadisəsi meydana çıxır; bu daha çox polipredikativlik əlaməti qazanan və çox güclü inkişaf edərək genişlənən məqamda baş tutur. **(15, c.318)**

F.S.Safiullina və M.Zakiyevin birgə yazdıqları qrammatikada göstərilir ki, türk dillərində müxtəlif cümlə üzvləri müxtəlif şəraitdə xüsusiləşir. Təyin və tamamlıqlar inversiya şəraitində, dəqiqləşmiş xüsusiləşmələr eyni qrammatik formalar vasitəsilə xüsusiləşir. Zərflilər feili tərkiblər hesabına genişlənərək xüsusiləşir **(16, c.272-279, 2000, c.340-341)**

F.Safiullina cümlə üzvlərinin inkişafında xüsusişməni izləyərək qeyd edir ki, tatar dilində xüsusişmənin meydana çıxma şəraiti aşağıdakılardan ibarətdir: 1) asılı sözün uzaqlığı, 2) ifadə forması, 3) həcm strukturu, həcm mühüm elemen sayılır, müxtəsər və geniş zərflilər xüsusişir; 4) inversiya, 5) parselyasiya, 6) xüsusişən üzvlərin polipredikativ təzahürü, 7) xüsusişmənin intonasiası (16, c.62)

Xüsusişmələr nəinki polipredikativ konstruksiyalardır, onlar həm də xüsusişmiş müqayisəli feli ifadələrdir. Həm də ismi ifadələr ola bilər. Məs.: *şunnan son (bundan sonra), Şuna kürə min, xəyran kalqan (Ona görə nigaran qaldım)*

Beləliklə, elmi qənaət belədir ki, türk dillərində xüsusişməni yaradan səbəb və şərait müxtəlifdir.

Cümlənin asılı üzv zərflilə mühüm xüsusişmə şəraiti yaradır. Sözügdən şərait individual səbəblərlə də bağlıdır. Təyin və tamamlıq söz sırası (inversiya), dəqiqləşdirici xüsusişmələr eyni qrammatik forma vasitəsilə xüsusişir. Zərflilik polipredikativlik xüsusiyyətinə malik olduğundan xüsusişə bilər. Xüsusişmə polipredikativ vahiddir və bu səbəbdən də budaq cümlələrə adekvatdır. Bu strukturda sintaktik sinonimlikdən də gələcəkdə bəhs olunacaq.

Bundan əlavə, xüsusişmə özünün qrammatik strukturuna görə cümlədə asanlıqla seçilir və sintaqmatik vahid yaradır. Əsas etibarilə, xüsusişmələrin polipredikativliyi onların məndə birbaşa ikinci xəbəri formalaşdırma bildiyini də "bəyan edir".

Məqalənin tətbiqi əhəmiyyəti böyükdür. Digər türk dillərində də bu mövzy daha ətraflı öyrənilə bilər. Tədrisdə, nitq mədəniyyəti, problemlərinin həllində, kommunikasiya prosesində istifadə etmək olar.

ƏDƏBİYYAT

- 1.Rüstəmov R. Türk dilinin sintaksisi. Bakı, "Nurlan" nəşriyyatı, 2009
- 2.Abdullayev Ə. Xüsusişmə. Müasir Azərbaycan dili. 3 cildə, III cild, Sintaksis, Bakı, "Elm" nəşriyyatı, 1981
- 3.Abdullayev Ə.Z. Müasir Azərbaycan dilində tabeli mürəkkəb cümlələr. Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti. Bakı, "Maarif", 1974
- 4.Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении. 7-е. изд. М., Учпедгиздат, 1956
- 5.Nabatəli Qulamoğlu (Pələngov). Müasir Azərbaycan dilinin normativ punktuasiyası. Monoqrafiya. Bakı, "Elm və təhsil, 2022
- 6.Чиркина И.П. Современный русский язык в таблицах и схемах. Простое сложное предложение. Сложное предложение. В 5 ч. М., «Просвещение», 1986

7. Kazımov İsmayıl. Azərbaycan dilinin durğu işarələri: qayda və prinsipləri. Azərbaycan dilində durğu işarələri sistemi. Bakı, "Aurora" nəşriyyatı, 2020,
8. Дмитриев Н.К. Грамматика башкирского языка. М., Л., Изд-во АН СССР, 1948
9. Ахмеров К.З. К вопросу об обособлении второстепенных членов предложения в башкирском языке. Вопросы составления описательных грамматик языков народов СССР. М., Изд-во АН СССР, 1958
10. Давлетов М. Структурные типы простого осложнение предложения в современном каракалпакском языке: дис. ... д-ра филол. наук. Ташкент, 1989
11. Абдурахманов Г.А. Ажиратилган икинчи даражалы булаklar. Ташкент: Уз.ССР Фанлар Академиясы нашриети, 1955
12. Хисмәтуллин Х.Х. Жумленен аерымланган ияпрен кисәкләре. Совет мәлтәбе. 1939
13. Гарифуллин М. Татар теленде аерымланган аергычлар. Совет мәктәбе. 1954
14. Закиев М.З. Татарская грамматика: в 3 т. Казань: Таткнигоиздат, 1995, т.3. Синтаксис, 1995
15. Сафиуллина Ф.С., Закиев М.З. Хэзезге татар эдэби теле. Казан: Мэгариф, 1974

Mənbələr

1. Mir Cəlal. Seçilmiş əsərləri. I cild, Bakı, Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı, 1956, 499 səh.
2. Sabaattin Ali. Kürk Mantolu Madonna. Roman. Y K Y İstanbul, 2009, 160 səh.

XÜLASƏ

A.Müseibli

TÜRK DİLLƏRİNDƏ XÜSUSİLƏŞMƏ ŞƏRAİTİ VƏ ONU YARADAN SƏBƏBLƏR

Cümlədə bəzən semantik yükü xüsusi diqqətə çatdırmaqdan ötrü fərqli intonasiya ilə deyilən, fasilə və vurğu ilə ayrılan üzvlərə rast gəlirik, buna xüsusişmə və yaxud xüsusişmiş cümlə üzvləri deyilir.

Xüsusişməyə xas olan xüsusiyyətlər sırasında nusbi məna müstəqilliyi və durğu işarələrinin yardımı ilə intonasiyaca ayrılma qabardılır. (N.Y.Şvedova) Türk dillərində cümlənin ikinci dərəcəli üzvləri və sintaktik ifadələr müşahidəyə görə, bir sıra şəraitdə, şərtlərə əsasən xüsusişir: təyin və tamamlıq üçün xüsusişmə şəraiti mütləq **inversiya** hesab edilir; Lakin dəqiqləşdirici xüsusişmə üçün **uzlaşdırılmış qrammatik forma** xarakterikdir. Adətən, zərflik xüsusişərkən

polipredikativliyin ifadəsini, ələlxüsus da **tələffüz intonasiyası** şərtləndirir. Postpozitiv pozisiyada təyinlər və tərz zərflikləri xüsusiləşə bilir.

Xüsusiləşmədə diqqəti çəkən əlamətlərdən biri budur ki, onlar məzmunca ya budaq cümləyə yaxınlaşır, ya da onlara bütövlükdə uyğunlaşır.

АБСТРАКТНЫЙ

А. Мусейбли

ОСОБОЕ СОСТОЯНИЕ И ПРИЧИНЫ ЕГО В ТУРЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

В предложении мы иногда встречаем части, произнесенные с разной интонацией, разделенные паузой и ударением, чтобы привлечь особое внимание к смысловой нагрузке.

Среди особенностей, характерных для специализации, выделяют относительную самостоятельность значения и интонационное разделение с помощью знаков препинания. (Н. Ю. Шведова) По нашему наблюдению, второстепенные члены предложения и синтаксические выражения в турецких языках специализированы при ряде условий: условиями специализации по определению и полноте считаются абсолютная инверсия; Удачливый

Гармонизированная грамматическая форма характерна для русской уточняющей специализации. Обычно, когда наречие становится специальным, оно определяет выражение полипредикативности, особенно произношенную интонацию. Дефинитивы и наречия образа действия можно различить в постпозитивной позиции.

Одним из заметных признаков специализации является то, что они либо приближаются по содержанию к отраслевым предложениям, либо приспособляются к ним в целом.

SUMMARY

A. Museyibli

SPECIAL CONDITION AND CAUSES OF IT IN TURKISH LANGUAGES

In the sentence, we sometimes find parts that are said with different intonation, separated by a pause and emphasis, in order to bring the semantic load to special attention.

Relative independence of meaning and intonation separation with the help of punctuation marks are highlighted among the features characteristic of specialization. (N.Y. Shvedova) According to our observation, the secondary members of the sentence and syntactic expressions in Turkish languages are specialized under a

number of conditions: the conditions of specialization for definition and completeness are considered absolute inversion; Lucky

A harmonized grammatical form is characteristic of n clarifying specialization. Usually, when the adverb becomes special, it determines the expression of polypredicateness, especially the pronunciation intonation. Definitives and adverbs of manner can be distinguished in the postpositive position.

One of the noticeable signs of specialization is that they either approach the branch clause in content or adapt to them as a whole.

Rəyçi: filologiya elmləri doktoru professor İsmayıl Kazımov